

คณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิในกฎหมายลิขสิทธิ์ : ศึกษาโครงสร้างและอำนาจหน้าที่

นางสาว มณฑานติ พันธุ์ไพโรจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-838-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019130

117869605

The Copyright Royalty Tribunal in Copyright Law:
A Study of Structure and Authorities

Miss Montakanti Punpairoj

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-838-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการกำหนดค่าใช้จ่ายสิทธิในกฎหมายลิขสิทธิ์ : ศึกษาโครงสร้างและ
อำนาจหน้าที่

โดย นางสาว มณฑกานติ พันธุ์ไพโรจน์

ภาควิชา นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ธัชชัย สุภผลศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ธัชชัย สุภผลศิริ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ วิชัย อริยะนันทกะ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มณฑกานติ พันธุ์ไพโรจน์ : คณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิในกฎหมายลิขสิทธิ์ : ศึกษาโครงสร้าง และ
อำนาจหน้าที่ (THE COPYRIGHT ROYALTY TRIBUNAL IN COPYRIGHT LAW : A STUDY OF
STRUCTURE AND AUTHORITIES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.รัชชัย ศุภผลศิริ, 194 หน้า. ISBN 974-582-
838-6

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิในต่างประเทศ
และวิเคราะห์ถึงผลที่ได้รับจากการมีระบบคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิ เพื่อนำมาพิจารณาในการจัดตั้งคณะกรรมการ
กำหนดค่าใช้สิทธิหรือคณะกรรมการที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า การให้ความคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจของเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน
ไม่อาจทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการที่ผู้อื่นใช้ประโยชน์งานของเขาได้อย่างเพียงพอและเป็นธรรม
เนื่องจากบทบัญญัติในเรื่องการใช้โดยชอบธรรมเป็นบทบัญญัติที่กว้างและไม่จำกัด การที่กฎหมายกำหนดว่าเจ้าของลิขสิทธิ์มี
สิทธิแต่เพียงผู้เดียวในเรื่องต่างๆนั้นยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์ตระหนักถึงสิทธิในการเรียกร้องค่าตอบแทน
การใช้สิทธิ นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้มีการใช้งานลิขสิทธิ์อย่างแพร่หลายโดยไม่ขออนุญาต
จากเจ้าของลิขสิทธิ์ จากการที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศในเรื่องนี้ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา
อังกฤษ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น แสดงให้เห็นว่าการกำหนดให้งานลิขสิทธิ์บางประเภทที่สาธารณชนจำเป็นต้องใช้ประโยชน์
ให้เป็น "การอนุญาตเชิงบังคับ" และมีคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิซึ่งทำหน้าที่กำหนดและปรับอัตราค่าใช้สิทธิตาม
สภาพเศรษฐกิจและควบคุมการดำเนินงานของสมาคมจัดเก็บค่าใช้สิทธิซึ่งอยู่ในฐานะตัวแทนของเจ้าของลิขสิทธิ์มิให้ใช้อำนาจ
ผูกขาด จะช่วยลดคดีความในศาลไปได้มาก การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิทำให้มีความสะดวกรวดเร็ว
และเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการฟ้องร้องต่อศาล คณะกรรมการประกอบด้วยคณะบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ
เพื่อตัดสินปัญหาโดยเฉพาะ

จากการศึกษาระบบคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิของต่างประเทศและรูปแบบของคณะกรรมการฝ่ายบริหาร
อื่นๆภายใต้กฎหมายไทย ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรที่จะจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายบริหารขึ้นโดยกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยเพื่อทำ
หน้าที่กำหนดค่าใช้สิทธิสำหรับการใช้งานที่เป็นการอนุญาตเชิงบังคับและควบคุมการจัดเก็บค่าใช้สิทธิของสมาคมจัดเก็บค่าใช้สิทธิ
คณะกรรมการควรประกอบด้วยอธิบดีและรองอธิบดีของกรมทรัพย์สินทางปัญญาและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งจาก
คณะรัฐมนตรี การมีคณะกรรมการชุดนี้น่าจะช่วยส่งเสริมให้การใช้งานลิขสิทธิ์บางประเภทเป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นและ
ช่วยจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ใช้งานได้ดีขึ้นกว่าระบบที่เป็นอยู่เดิม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2535 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C370221: MAJOR LAW

KEY WORD: COPYRIGHT / ROYALTY / TRIBUNAL / STRUCTURE / AUTHORITIES

MONTAKANTI PUNPAIROJ : THE COPYRIGHT ROYALTY TRIBUNAL IN COPYRIGHT LAW : A STUDY OF STRUCTURE AND AUTHORITIES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. DHAJJAI SUBHAPHOLSIRI, 194 pp. ISBN 974-582-838-6

This thesis is aimed to study the structure and authority of Copyright Royalty Tribunal in some foreign countries and to analyze the effects of the existence of the system so as to be considered in conjunction with the possibility of establishing an appropriate pattern of the Tribunal or Committee in Thailand.

The research shows that the protection of economic right under the present Thai Copyright Law does not avail the copyright owner of adequate and fair benefit from the users because the "fair use" provisions are broad and seemingly unlimited. Moreover, the grant of exclusive rights to the copyright owner is not clear enough to make the copyright owner realize that he is entitled to claim for the royalty should someone uses his work. Besides, technological development plays an important role in stimulating the unauthorized exploitation of the copyright work. The comparative study of relevant laws in other countries such as the United States, England, Australia and Japan shows that the introduction of compulsory licensing of works which are commonly used by the public as well as the creation of Copyright Royalty Tribunal whose major authorities are to stipulate the royalty rate and adjust it in accordance with the economic condition and supervise the operation of collecting societies which perform as the agents of copyright owners not to monopolize the market would considerably help reduce the court disputes. Submitting the matter to the Copyright Royalty Tribunal requires less expenses and time than to the Court. The Tribunal is formed by members who are experts in various fields.

This thesis recommends that an administrative committee should be established within the Copyright Act to perform the duty of fixing the royalty for the use of copyright work under compulsory license scheme and controlling the collection of royalty by the collecting agencies. The Committee should consist of the Director-General of the Department of Intellectual Property, an Deputy Director-General and other distinguished members appointed by the Cabinet. The establishment of the Committee would promote more use of some types of copyright work and distribute fairer interest among the copyright owners and the users than the existing condition.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต.....*Montakanti Punpairoj*

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Assoc. Prof. Dhajjai Subhapholsiri*

ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากท่านผู้มีพระคุณหลายท่าน ได้แก่ ท่านรองศาสตราจารย์ รัชชัย ศุภผลศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด รวมทั้งกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอโน้มระลึกถึงความกรุณาและกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ท่านศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ ท่านรองศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ ทรายากร และท่านอาจารย์ วิชัย อริยะนันท์กะ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์และรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณสมศรี เอี่ยมธรรม คุณชรัตน์ สิงห์เดชากุล คุณทศพล ทั้งสุบุตร คุณภัทรดา พินิจคำ คุณสุชุมาล พันธุ์ไพโรจน์ Mr.Richard Owens แห่ง World Intellectual Property Organization และ Copyright Royalty Tribunal แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา Copyright Tribunal แห่งประเทศอังกฤษและแห่งประเทศออสเตรเลีย ตลอดจน Agency for Cultural Affairs แห่งประเทศญี่ปุ่น ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลเอกสารต่าง ๆ และให้คำปรึกษาแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแต่บิดามารดา ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาจนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญคำย่อ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 แนวคิดและวิวัฒนาการของการจัดเก็บและกำหนดค่าใช้สิทธิในกฎหมายลิขสิทธิ์.....	5
แนวคิดและวิวัฒนาการ.....	5
1. ประเภทของการอนุญาตให้ใช้สิทธิ.....	7
2. ระบบค่าใช้สิทธิ.....	11
การจัดเก็บและกำหนดค่าใช้สิทธิในต่างประเทศ.....	12
1. ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	12
ก. กฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตเชิงบังคับและคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิ.....	12
ข. การอนุญาตเชิงบังคับ.....	14
ค. องค์การบริหารการจัดเก็บค่าใช้สิทธิและการให้อนุญาต ในนามของเจ้าของลิขสิทธิ์.....	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. ประเทศอังกฤษ.....	22
ก. กฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตเชิงบังคับและคณะกรรมการ กำหนดค่าใช้สิทธิ.....	22
ข. การอนุญาตเชิงบังคับและแผนงานอนุญาต.....	25
ค. องค์การบริหารการจัดเก็บค่าใช้สิทธิและการให้อุญาต ในนามของเจ้าของลิขสิทธิ์.....	31
3. ประเทศออสเตรเลีย.....	34
ก. กฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตเชิงบังคับและคณะกรรมการ กำหนดค่าใช้สิทธิ.....	34
ข. การอนุญาตเชิงบังคับและแผนงานอนุญาต.....	38
ค. องค์การบริหารการจัดเก็บค่าใช้สิทธิและการให้อุญาตในนาม ของเจ้าของลิขสิทธิ์.....	40
4. ประเทศญี่ปุ่น.....	45
ก. กฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตเชิงบังคับและองค์กรเพื่อกิจการด้าน วัฒนธรรม.....	45
ข. การอนุญาตเชิงบังคับ.....	48
ค. องค์การบริหารการจัดเก็บค่าใช้สิทธิและการให้อุญาตในนามของ เจ้าของลิขสิทธิ์.....	50
บทที่ 3 คณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิในกฎหมายลิขสิทธิ์ในต่างประเทศ.....	54
ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	54
1. ประวัติความเป็นมา.....	55
2. วัตถุประสงค์.....	56
คณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิในกฎหมายลิขสิทธิ์ในต่างประเทศ:	
ศึกษาถึงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่.....	57
1. ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ก. โครงสร้างของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิ.....	57
ข. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิ.....	62
1) อำนาจหน้าที่โดยทั่วไป.....	62
2) อำนาจหน้าที่ในการกำหนดค่าใช้สิทธิในงานลิขสิทธิ์บาง ประเภท.....	66
2. ประเทศอังกฤษ.....	109
ก. โครงสร้างของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิ.....	109
ข. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิในงานลิขสิทธิ์ บางประเภท.....	112
3. ประเทศออสเตรเลีย.....	124
ก. โครงสร้างของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิ.....	124
ข. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิในงานลิขสิทธิ์ บางประเภท.....	127
4. ประเทศญี่ปุ่น.....	136
ก. โครงสร้างขององค์กรเพื่อกิจการด้านวัฒนธรรม.....	136
ข. อำนาจหน้าที่ขององค์กรเพื่อกิจการด้านวัฒนธรรมในงานลิขสิทธิ์ บางประเภท.....	139
ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้สิทธิ	143
บทที่ 4 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าใช้ สิทธิในประเทศไทย.....	148
ความจำเป็นในการจัดเก็บและกำหนดค่าใช้สิทธิ.....	148
1. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร.....	148
2. ข้อจำกัดของเจ้าของลิขสิทธิ์.....	149
3. เป็นการตอบแทนเจ้าของลิขสิทธิ์.....	149
4. ความสะดวกแก่เจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ใช้.....	150

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การใช้งานลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้เป็นการละเมิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521.....	150
1. การใช้งานที่ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์.....	150
2. การใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ไม่ถือเป็นการละเมิด.....	151
โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายอื่นในประเทศไทย	155
1. คณะกรรมการค่าจ้างในเรื่องการคุ้มครองแรงงาน.....	155
2. คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นและจำนวนเงินค่าทดแทนในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์.....	156
3. คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	157
4. คณะกรรมการสิทธิบัตร.....	159
5. คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า.....	162
6. คณะอนุญาโตตุลาการ.....	163
การพิจารณาผลดีและผลเสียของการใช้ระบบคณะกรรมการกำหนดค่าลิขสิทธิ์ในกฎหมายลิขสิทธิ์.....	166
1. เจ้าของลิขสิทธิ์.....	167
2. ผู้ใช้.....	168
3. องค์กรอื่น.....	169
4. เศรษฐกิจและประชาชนทั่วไป.....	170
คณะกรรมการกำหนดค่าลิขสิทธิ์ในกฎหมายลิขสิทธิ์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย	171
1. ข้อพิจารณาเบื้องต้นในการจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดค่าลิขสิทธิ์ของไทย	171
2. รูปแบบของคณะกรรมการกำหนดค่าลิขสิทธิ์ของไทย.....	174
3. ผลของคำสั่งของคณะกรรมการกำหนดค่าลิขสิทธิ์.....	179
4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดค่าลิขสิทธิ์ในประเทศไทย.....	180

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	182
รายการอ้างอิง.....	190
ประวัติผู้เขียน.....	194

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญย่อ

AMCOS	Australasian Mechanical Copyright Owners Society
AMOA	Amusement and Music Operators Association
AMPAL	Australian Music Publishers Association Limited
AMRA	American Mechanical Right of Association
APRA	The Australasian Performing Right Association
ASCAP	American Society of Composers Authors and Publishers
BMI	Broadcast Music Inc.
CBN	Christian Broadcasting Network Inc.
CRT	Copyright Royalty Tribunal
DSE	Distant Signal Equivalent
FCC	Federal Communication Commission
IBC	Italian Book Corporation
JASRAC	Japanese Society for Rights of Authors, Composers and Publishers
LAMCO	Latin American Music Co.
MCPS	Mechanical Copyright Protection Society of Great Britain
MPAA	Motion Picture Association of America
NAB	National Association of Broadcasters
NBC	National Broadcasting Company
NCTA	National Cable Television Association
NPR	National Public Radio
PBS	Public Broadcasting Service
PPCA	Phonographic Performance Company of Australia Ltd.
PPL	Phonographic Performance Ltd.

- PRS Performing Right Society
SACEM Société des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs de Musique
SESAC Society of European Stage Authors and Composers

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย